

**Південна
фондація педагогіки**

**«ДОСЛІДЖЕННЯ РІЗНИХ
НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ
ТА ПЕДАГОГІКИ»**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**19-20 червня 2015 р.
Одеса**

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Бадалова М. В.
ПРОФЕСІОНАЛЬНОЕ МЫШЛЕНИЕ ПСИХОЛОГА:
ПОИСК НОВЫХ ПОДХОДОВ К ИССЛЕДОВАНИЮ 5

Мазур Р. И.
СУГГЕСТИВНЫЕ МЕТОДЫ ВОЗДЕЙСТВИЯ СМК
НА ФОРМИРОВАНИЕ ПОВЕДЕНИЯ МОЛОДЕЖИ 9

Попович Е. М.
ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ПТНЗ – МАЙБУТНІХ
КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ 14

СЕКЦІЯ 2. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Джеджер О. В.
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ДОМІНУЮЧИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ 19

Казачінер О. С.
СТВОРЕННЯ МОВНОГО ПОРТФОЛІО НА УРОКАХ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ДІТЬМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ 23

СЕКЦІЯ 3. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ляпунова В. А.
ПЕДАГОГІЧНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ЧИННИК
ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ 27

СЕКЦІЯ 4. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Марциняк-Дорош О. М., Бубела С. А.
ТИПИ КОНФЛІКТІВ У ШКІЛЬНОМУ КОЛЕКТИВІ
ТА СПОСОБИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ 31

Грицевич М. В.
ЛОГІЧНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА КУЛЬТУРИ НАВЧАННЯ 34

Дудар К.
ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ 40

Жабська І.
СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ
В ПАВЛИСЬКІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ 46

Заболотна І. А.
«ШКІЛЬНИЙ ПОРЯДОК» В НАРОДНИХ ШКОЛАХ (ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ) 53

Маслов Р. В.
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ОЗДОРОВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ 56

Петриків В. І.
ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ У ВНЗ УКРАЇНИ
У ПЕРШЕ ПОВОЄННЕ ДЕСЯТИЛІТТЯ (НА ПРИКЛАДІ
ДРОГОБИЦЬКОГО УЧИТЕЛЬСЬКОГО ІНСТИТУТУ) 60

Тупікова Г. А.
АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМ З ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА 64

СЕКЦІЯ 2. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Джеджера О. В.
аспірант

*Рівненський державний гуманітарний університет
м. Рівне, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ДОМІНУЮЧИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Ефективність навчальної діяльності студентів, підвищення якої є актуальною проблемою сучасної вищої школи в Україні, має безпосередній взаємозв'язок з їхніми емоційними переживаннями.

Теза щодо впливу зазначеного феномена на ефективність діяльності особистості та водночас його обумовленості самою діяльністю отримала обґрунтування в теоретичних працях С. Рубінштейна, який зокрема стверджує:

«Цей зв'язок взаємний: з одного боку, перебіг та результат людської діяльності викликають зазвичай у людини ті чи інші почуття, з іншого – почуття людини, його емоційні стани впливають на її діяльність. Емоції не лише обумовлюють діяльність, але й самі обумовлюються нею» [5].

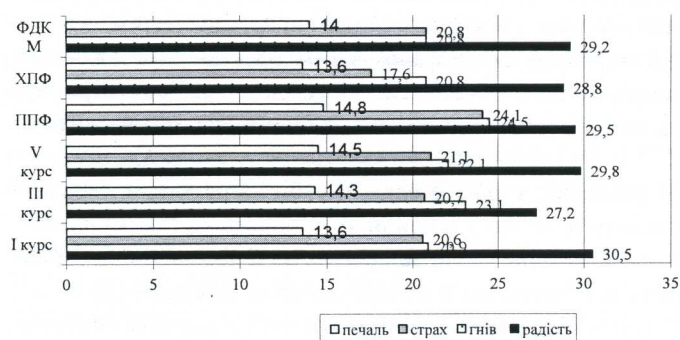
При цьому, як цілком слушно стверджують О. Кочарян, О. Фролова, В. Павленко, Н. Чічіхіна, успіх будь-якої діяльності, в тому числі й навчальної, забезпечується активністю особистості та її оптимальним психічним станом [4, с. 381].

Зазначені теоретичні висновки спонукали до здійснення емпіричного дослідження зв'язку між домінуючими емоційними станами студентів та ефективністю засвоєння навчальних дисциплін, які входили до змісту їхньої професійної підготовки. В експериментальному дослідженні брали участь 307 студентів I; III; V курсів, які отримували підготовку за різними напрямами підготовки (спеціальностями) на різних факультетах: психолого-природничому факультеті (ППФ) – за напрямом підготовки (спеціальністю) «Психологія»; художньо-педагогічному факультеті (ХПФ) – за напрямами підготовки (спеціальностями) «Театральне мистецтво», «Хореографія»; факультеті документальних комунікацій та

менеджменту (ФДКМ) – за напрямами підготовки (спеціальностями) «Економічна кібернетика», «Документознавство».

У ході дослідження було використано чотирьохмодальний емоційний опитувальник Л. Рабіновича «Методика виявлення домінуючих емоційних станів» [3, с. 524-527], методика визначення коефіцієнта засвоєння навчальних дисциплін [2, с.38], методи статистичної обробки даних (параметричний t-критерій Стьюдента [1, с.41], та коефіцієнт кореляції Пірсона [1, с. 47].

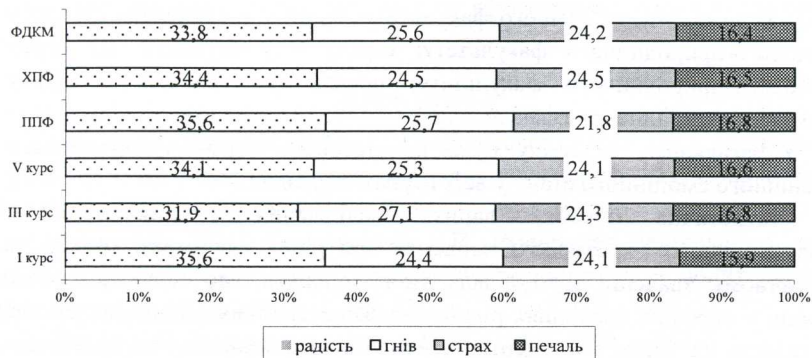
За результатами аналізу даних, отриманих під час дослідження (рис. 2) було виявлено, що домінуючим серед досліджуваних емоційних станів студентів (радість, гніву, страху, печалі) був позитивний стан стеничного характеру (радість), пов'язаний із можливістю задовольнити потребу, ймовірність якої була до певного моменту невизначеною (представленість у структурі досліджуваних станів – від 32% до 36%) (див. рис. 1; рис. 2).

Рис. 1. Середні арифметичні значення щодо вираженості домінуючого стану радості у групах респондентів

При цьому було констатовано, що найвищий рівень вираженості даного стану був притаманний студентам I курсу, а найнижчий – студентам III курсу.

Рис. 2. Структура вираженості емоційних станів груп респондентів I, III та V ППФ, ХПФ та ФДКМ курсів

Другим за рівнем вираженості у переживаннях студентів був гнів – негативний стеничний емоційний стан, зумовлений появою серйозної перешкоди на шляху до задоволення важливої потреби, який реалізувався у формі афекту (представленість у структурі досліджуваних станів – від 24% до 27%). Переживання гніву, яке супроводжувалося високим рівнем напруження та імпульсивності та викликало короточасне піднесення життєвих сил, що виявлялося в активності студентів досягало найвищого рівня у студентів III курсу, а найнижчого рівня – у студентів I курсу (див. рис. 2).

Страх, як негативний емоційний стан стеничного чи астеничного характеру, що виникав при появі уявної або реальної загрози для життя чи благополуччя та викликав почуття невпевненості, незахищеності був представлений у структурі досліджуваних станів на рівні від 24% до 26%. Найвищого ступеня вираженості він досягав у переживаннях студентів I курсу, а найнижчого – у третьокурсників (див. рис. 2).

На найнижчому рівні у структурі досліджуваних емоційних станів студентів було представлено печаль (від 16% до 17%): найменше значення ступеня його вираженості було зафіксовано в студентів III курсу, найбільше – у студентів I курсу.

Аналіз розподілу показників по факультетах дав змогу виявити найвищий рівень вираженості усіх емоційних станів у студентів психолого-природничого факультету, а найнижчий – у студентів художньо-педагогічного факультету. За ознакою найвищої інтенсивності емоційних станів було зафіксовано такий розподіл: радості – у студентів I

курсу художньо-педагогічного факультету; гніву – у студентів III курсу психолого-природничого факультету; страху – у студентів III курсу психолого-природничого факультету; печалі – у студентів V курсу психолого-природничого факультету.

У загальному підсумку було констатовано перевагу негативного астеничного емоційного стану у всіх групах студентів.

Статистична обробка даних дослідження з використанням параметричного t-критерію Стьюдента при рівні значимості $\alpha=0,05$ та критичному значенні $t_{кр}=1,96$ дала змогу виявити, що існують істотні різниці у середніх значеннях рівнів вираженості таких емоційних станів, як радість та страх у студентів психолого-природничого та художньо-педагогічного факультетів, у студентів психолого-природничого факультету та факультету документальних комунікацій та менеджменту; гніву та печалі – у студентів психолого-природничого та художньо-педагогічного факультетів. Відмінності в емоційних станах інших груп студентів була несуттєвою, оскільки жодне з емпіричних значень не перевищувало критичного значення.

Водночас під час експериментального дослідження було виявлено, що коефіцієнт засвоєння студентами навчальних дисциплін (що є важливим показником ефективності навчальної діяльності), який визначався за підсумками семестрового контролю, знаходився в межах норми (від 0,71 до 0,86, тобто дорівнював або був вищим середнього значення).

Для виявлення зв'язку між обома досліджуваними явищами був проведений кореляційний аналіз впливу модальності емоційних станів на ефективність навчальної діяльності студентів, що проводився з допомогою коефіцієнта кореляції Пірсона.

Статистична обробка отриманих експериментальних даних дала змогу виявити, що при рівні значимості $p \leq 0,05$ та критичному значенні $r=0,362$ на підвищення коефіцієнту засвоєння навчального матеріалу має істотний вплив зниження рівня страху. Лінійна залежність по всіх інших показниках є незначною, хоча й дещо відрізняється за напрямками взаємовпливу.

Таким чином, результати проведеного експериментального дослідження підтвердили існування як прямого, так і зворотного зв'язку між модальністю й інтенсивністю вираженості емоційних станів студентів та ефективністю навчальної діяльності. Зазначений висновок підтверджує необхідність пошуку шляхів забезпечення комфортних умов навчальної діяльності студентів, які б сприяли оптимізації їхніх емоційних

переживань та уможливили підвищення ефективності їхньої навчальної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Афанасьев В.В., Сивов М. Математическая статистика в педагогике : учеб. пособие / под. науч. ред. д-ра ист. наук, проф. М.В.Новикова. – Ярославль : Изд-во ЯГПУ, 2010. – 76 с.
2. Дикинская Н.Н., Герасименко Е.В. Оценочная деятельность как основа управления качеством образования // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2003. – №3. – С. 38–42.
3. Ильин Е.П. Эмоции и чувства. – СПб: Питер, 2001. – 752 с.
4. Кочарян А.С. Эффективность учебной деятельности студентов: проблема выбора факторов успешности и мишеней педагогического воздействия / А.С. Кочарян, Е.В. Фролова, В.Н. Павленко, Н.А.Чичихина // Проблеми емпіричних досліджень у психології. – 2009. – Вип.2. – С. 379–387.
5. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб. : Изд-во «Питер», 2000. – 712 с. – Режим доступа: <http://www.psylib.org.ua/books/rubin01/txt34.htm> – Назва з екрану.

Казачінер О. С.

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри методики навчання мов і літератури
*КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
м. Харків, Україна*

СТВОРЕННЯ МОВНОГО ПОРТФОЛІО НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ДІТЬМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ

Актуальність теми дослідження. Оцінювання навчальної діяльності школярів з особливостями психофізичного розвитку і з типовим розвитком не має обмежуватися лише оцінкою знань, умінь і навичок. Важливо контролювати та оцінювати особистісні зміни, що відбуваються внаслідок цілеспрямованого корекційного впливу на пізнавальні процеси, емоційно-вольову сферу, мовленнєву діяльність учнів. Потрібно оцінювати характеристики, які комплексно визначають особистісний